

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2016/1318

z dnia 29 lipca 2016 r.

w sprawie wytycznych dotyczących promowania budynków o niemal zerowym zużyciu energii oraz najlepszych praktyk służących zapewnieniu, aby w terminie do 2020 r. wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Budynki mają zasadnicze znaczenie dla unijnej polityki efektywności energetycznej, ponieważ odpowiadają za prawie 40 % ⁽¹⁾ zużycia energii końcowej.
- (2) Znaczenie branży budowlanej dla poprawy efektywności energetycznej podkreślono w komunikacie Komisji Europejskiej zatytułowanym „Efektywność energetyczna i jej wkład w bezpieczeństwo energetyczne a ramy polityczne dotyczące klimatu i energii do roku 2030” ⁽²⁾ oraz w komunikacie „Strategia ramowa na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej polityce w dziedzinie klimatu” ⁽³⁾.
- (3) Pełne wdrożenie i egzekwowanie istniejącego prawodawstwa w dziedzinie energii uznano za najważniejszy priorytet w tworzeniu unii energetycznej.
- (4) Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków jest głównym instrumentem prawnym odnoszącym się do kwestii efektywności energetycznej w budynkach w kontekście celów w zakresie efektywności energetycznej na rok 2020.
- (5) Art. 9 dyrektywy określa szczegółowy cel, zgodnie z którym w terminie do końca 2020 r. wszystkie nowe budynki muszą mieć prawie zerowe lub bardzo niskie zapotrzebowanie na energię. Niemal zerowa lub bardzo niska ilość wymaganej energii powinna pochodzić w bardzo znaczącym stopniu z energii ze źródeł odnawialnych.
- (6) Przepisy krajowe transponujące wymogi art. 9 ust. 1 muszą zapewnić, aby w terminie do dnia 31 grudnia 2020 r. wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii. Ten sam cel zakładający niemal zerowe zużycie energii, ale o krótszym terminie realizacji wyznaczonym na dzień 31 grudnia 2018 r., dotyczy nowych budynków zajmowanych przez władze publiczne oraz będących ich własnością. Powinno to doprowadzić do stworzenia przejrzystych krajowych ram prawnych dla podmiotów gospodarczych odnośnie do wymogów dotyczących charakterystyki energetycznej nowych budynków z końcem 2020 r.
- (7) Poza wymogami dotyczącymi nowych budynków w dyrektywie wprowadzono wymóg, aby państwa członkowskie wprowadziły strategie wsparcia zachęcające do modernizacji istniejących budynków w celu osiągnięcia poziomów niemal zerowego zużycia energii.
- (8) Komisja sporządziła sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego i Rady na temat postępów państw członkowskich w zwiększaniu liczby budynków o niemal zerowym zużyciu energii ⁽⁴⁾. Dalsze informacje zostały uzyskane od państw członkowskich w związku z realizacją ich obowiązków sprawozdawczych dotyczących tej kwestii.
- (9) Postępy osiągnięte przez państwa członkowskie ulegają powoli poprawie, ale powinny zostać przyspieszone. Chociaż wzmocniono środki wspierające zwiększanie liczby budynków o niemal zerowym zużyciu energii na poziomie krajowym, państwa członkowskie powinny zintensyfikować swoje starania zmierzające do zapewnienia, aby wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii przed upływem docelowych terminów określonych w dyrektywie.

⁽¹⁾ Zob. dokument „Energy, transport and environment indicators”, wydanie z 2012 r., Komisja Europejska. Do celów tego oszacowania połączono zużycie energii końcowej w gospodarstwach domowych i sektorach usług. Obejmuje to np. zużycie energii elektrycznej przez różnego rodzaju urządzenia, ale nie uwzględnia zużycia energii w budynkach przemysłowych.

⁽²⁾ SWD(2014) 255 final.

⁽³⁾ Pakiet dotyczący unii energetycznej, COM(2015) 80 final.

⁽⁴⁾ COM(2013) 483 final/2.

- (10) Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków jest obecnie poddawana przeglądowi. Zasady dotyczące budynków o niemal zerowym zużyciu energii stanowią jeden z filarów obowiązującej dyrektywy i mają stać się, począwszy od 2020 r., normą dla nowych budynków. Przegląd pozwoli ocenić, czy konieczne będzie wprowadzenie dodatkowych środków w kontekście roku 2030. Opracowywanie nowych polityk i strategii powinno opierać się na solidnych podstawach. Istotne jest, aby wymogi dotyczące budynków o niemal zerowym zużyciu energii na rok 2020 zostały w pełni wdrożone.
- (11) Potwierdza to także art. 9 ust. 4 dyrektywy, który przewiduje, że Komisja może wydać skierowane do państw członkowskich zalecenie dotyczące budynków o niemal zerowym zużyciu energii,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. Państwa członkowskie powinny przestrzegać wytycznych zawartych w załączniku do niniejszego zalecenia. Przestrzeganie tych wytycznych przyczyni się do zapewnienia, aby w terminie do dnia 31 grudnia 2020 r. wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii, oraz pomoże państwom członkowskim w opracowaniu krajowych planów na rzecz zwiększenia liczby budynków o niemal zerowym zużyciu energii.
2. Niniejsze zalecenie zostaje opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 29 lipca 2016 r.

W imieniu Komisji
Miguel ARIAS CAÑETE
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

1. WPROWADZENIE

Po wprowadzeniu wymogów dotyczących efektywności w krajowych kodeksach budowlanych nowe budynki zużywają dzisiaj jedynie połowę energii w porównaniu z typowymi budynkami z lat 80. XX wieku.

Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków („dyrektywa EPBD” lub „dyrektywa”) nakłada na państwa członkowskie wymóg ustanowienia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej nowo wznoszonych budynków oraz istniejących budynków poddawanych gruntownej renowacji. Oprócz tych minimalnych wymagań dyrektywa EPBD ustanawia wyraźny wymóg, zgodnie z którym wszystkie nowe budynki, w terminie do końca dekady, uzyskają niemal zerowe lub bardzo niskie zapotrzebowanie na energię i będą kwalifikowały się jako budynki o niemal zerowym zużyciu energii (NZEB). Zasób istniejących budynków jest jednakże przestarzały i nieefektywny, a jego modernizacja następuje w powolnym tempie. Zgodnie z dyrektywą EPBD zasób istniejących budynków powinien być również stopniowo dostosowywany do podobnych norm.

Pełne wdrożenie i egzekwowanie istniejącego prawodawstwa w dziedzinie energii uznano za najważniejszy priorytet w tworzeniu unii energetycznej ⁽¹⁾. Zapewnienie, aby wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii w terminie do dnia 31 grudnia 2020 r. (dwa lata wcześniej w odniesieniu do budynków publicznych), oraz wspieranie procesu dostosowywania istniejących budynków do norm NZEB to dwa kluczowe wymogi wynikające z obowiązujących ram prawnych.

2. KONTEKST: PRZEPISY DYREKTYWY EPBD DOTYCZĄCE NZEB

2.1. Pojęcie „budynek o niemal zerowym zużyciu energii”

Zgodnie z art. 2 ust. 2 dyrektywy EPBD budynek o niemal zerowym zużyciu energii oznacza „budynek o bardzo wysokiej charakterystyce energetycznej określonej zgodnie z załącznikiem I. Niemal zerowa lub bardzo niska ilość wymaganej energii powinna pochodzić w bardzo wysokim stopniu z energii ze źródeł odnawialnych, w tym energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej na miejscu lub w pobliżu”.

Pierwsza część definicji określa charakterystykę energetyczną jako decydujący element, który pozwala zakwalifikować dany budynek jako „budynek o niemal zerowym zużyciu energii”. Przedmiotowa charakterystyka energetyczna musi być bardzo wysoka i ustalona zgodnie z załącznikiem I do dyrektywy EPBD. Druga część definicji zawiera główne zasady służące osiągnięciu tej bardzo wysokiej charakterystyki dzięki zaspokajaniu odpowiednio niskiego zapotrzebowania na energię w znaczącym stopniu za pomocą energii ze źródeł odnawialnych.

Pojęcie NZEB opiera się na synergii między energią odnawialną i środkami poprawy efektywności. Wykorzystanie energii odnawialnej w budynku zmniejszy ilość energii dostarczonej netto. W wielu przypadkach dostępna na miejscu energia odnawialna nie wystarczy do sprowadzenia potrzeb energetycznych niemal do zera bez zastosowania dodatkowych środków poprawy efektywności energetycznej lub znaczącego zmniejszenia współczynników energii pierwotnej dla pozamiejscowych odnawialnych źródeł energii. W związku z tym wyższe i bardziej surowe wymagania dla wysoce wydajnych budynków o niemal zerowym zużyciu energii będą również stymulować wzrost wykorzystania dostępnych w budynku odnawialnych źródeł energii i powinny doprowadzić do dostosowania współczynników energii pierwotnej dla pozamiejscowych nośników energii z uwzględnieniem udziału energii odnawialnej.

Choć dyrektywa EPBD ustanawia ramy definicji NZEB, jej szczegółowe zastosowanie w praktyce (np. określenie, czym jest „bardzo wysoka charakterystyka energetyczna” i jaki miałby być zalecany znaczący wkład „energii ze źródeł odnawialnych”) należy do obowiązków państw członkowskich dokonujących transpozycji art. 9 dyrektywy do swoich krajowych porządków prawnych.

2.1.1. Czym jest charakterystyka energetyczna budynków o niemal zerowym zużyciu energii?

Charakterystyka energetyczna została określona ⁽²⁾ jako „ilość energii potrzebna do zaspokojenia zapotrzebowania na energię związanego z typowym użytkowaniem budynku, która obejmuje m.in. energię na potrzeby ogrzewania, chłodzenia, wentylacji, ciepłej wody i oświetlenia”. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 244/2012 ⁽³⁾ i towarzyszące mu wytyczne ⁽⁴⁾ stanowią użyteczne wskazówki dotyczące sposobu obliczania charakterystyki energetycznej budynku ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ COM(2015) 80 final.

⁽²⁾ Art. 2 ust. 4.

⁽³⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 244/2012 z dnia 16 stycznia 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i ustanawiające ramy metodologii porównawczej do celów obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej budynków i elementów budynków (Dz.U. L 81 z 21.3.2012, s. 18).

⁽⁴⁾ Wytyczne ustanawiające ramy metodologii do celów obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej (Dz.U. C 115 z 19.4.2012, s. 1).

⁽⁵⁾ Zob. tabela na stronie 10 wytycznych.

Zgodnie z pkt 3 w załączniku I do rozporządzenia obliczanie charakterystyki energetycznej rozpoczyna się od obliczenia **zapotrzebowania na energię** ⁽⁶⁾ końcową do celów ogrzewania i chłodzenia, a kończy się obliczeniem wartości **energii pierwotnej netto**. Obliczenia dokonuje się w kolejności od zapotrzebowania budynku na energię do źródła energii (tzn. energii pierwotnej).

Zgodnie z dyrektywą EPBD państwa członkowskie mogą stosować własne krajowe współczynniki energii pierwotnej do celów przekształcenia dostarczonej energii końcowej w energię pierwotną oraz obliczania charakterystyki energetycznej budynków.

Zużycie energii pierwotnej należy obliczyć przy użyciu współczynników energii pierwotnej właściwych dla danego nośnika energii (np. elektryczność, olej opałowy, biomasa, system ogrzewania lub chłodzenia lokalnego). Wytyczne towarzyszące rozporządzeniu delegowanemu zalecają wykorzystywanie tego samego współczynnika energii pierwotnej na poziomie 2,5 dla dostarczanej i eksportowanej energii elektrycznej.

Energia wytwarzana na miejscu (wykorzystywana na miejscu lub eksportowana) powoduje zmniejszenie zapotrzebowania na energię pierwotną związanego z energią dostarczaną.

Końcowym celem obliczenia charakterystyki energetycznej jest określenie rocznego ogólnego zużycia energii pod względem energii pierwotnej, które odpowiada zużyciu energii do celów ogrzewania, chłodzenia, wentylacji, przygotowania ciepłej wody i oświetlenia. To roczne bilansowanie jest zgodne z obecną dyrektywą ramową EPBD. Badania sugerują jednak, że korzystne mogłoby być obliczanie bilansów energetycznych w mniejszych przedziałach czasowych (np. obserwacja efektów dziennych i sezonowych) ⁽⁷⁾.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 wymagania minimalne muszą uwzględniać ogólne wewnętrzne warunki klimatyczne w celu uniknięcia ewentualnych negatywnych efektów, takich jak nieodpowiednia wentylacja. Aby uniknąć pogorszenia jakości powietrza w pomieszczeniach, komfortu i warunków zdrowotnych w europejskim zasobie budynków ⁽⁸⁾, stopniowe zaostrzenie minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej, wynikające z realizacji NZEB w całej Europie, należy wdrażać razem z odpowiednimi strategiami dotyczącymi środowiska wewnętrznego.

Badania ⁽⁹⁾ wskazują ponadto, iż nowe i modernizowane budynki nie osiągają często zaplanowanych poziomów charakterystyki energetycznej. Należy wprowadzić mechanizmy umożliwiające kalibrację obliczeń charakterystyki energetycznej na podstawie rzeczywistego zużycia energii.

2.1.2. Relacja między poziomem optymalnym pod względem kosztów i poziomami NZEB

Dyrektywa EPBD ustanawia system analizy porównawczej (zasada „optymalizacji kosztów”) stanowiący wytyczne dla państw członkowskich przy określaniu wymagań charakterystyki energetycznej zawartych w krajowych lub regionalnych przepisach budowlanych oraz poddawaniu ich regularnym przeglądom. Zgodnie z dyrektywą EPBD optymalizacja kosztów ⁽¹⁰⁾ umożliwia określenie minimalnego poziomu ambicji zarówno w odniesieniu do kwestii renowacji budynków, jak i nowych budynków.

Zgodnie z wymogami optymalizacji kosztów wynikającymi z art. 5 dyrektywy krajowe minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej mają być co pięć lat poddawane przeglądowi i podnoszone, jeżeli są znacząco mniej ambitne niż poziomy krajowe optymalne pod względem kosztów.

Metoda optymalizacji kosztów pozwala państwom członkowskim określić zakres wymogów dotyczących NZEB w 2020 r. Wymaga to oceny i porównania różnych środków w zakresie efektywności energetycznej oraz energii odnawialnej, zarówno indywidualnie, jak i łącznie, w ramach pakietów środków stosowanych względem budynków referencyjnych.

W związku z tym, aby określić i spełnić poziom NZEB, państwa członkowskie mogą stosować różne kombinacje środków dotyczących materiałów izolacyjnych lub innych środków poprawy efektywności energetycznej, uwzględnienia wysokowydajnych systemów technicznych budynku oraz wykorzystania miejscowych odnawialnych źródeł energii ⁽¹¹⁾. W ramach obliczeń optymalnych kosztów państwa członkowskie muszą rozważyć udział każdego z tych trzech rodzajów środków.

⁽⁶⁾ Pojęcia „zapotrzebowania na energię”, „energii dostarczonej” i „energii pierwotnej netto” należy rozumieć zgodnie z definicjami określonymi w rozporządzeniu delegowanym (UE) nr 244/2012 i towarzyszących mu wytycznych.

⁽⁷⁾ Zob. na przykład *Analysis of load match and grid interaction indicators in net zero energy buildings with simulated and monitored data*, Applied Energy, 31 grudnia 2014 r., s. 119–131.

⁽⁸⁾ Sprawozdanie JRC z 2016 r. pt. *Promoting healthy and energy efficient buildings in the European Union* („Promowanie zdrowych i energooszczędnych budynków w Unii Europejskiej”).

⁽⁹⁾ Zob. np. *Predicted vs. actual energy performance of non-domestic buildings: Using post-occupancy evaluation data to reduce the performance gap*, Anna Carolina Menezes, Andrew Cripps, Dino Bouchlaghem & Richard Buswell (2012), Applied Energy, tom 97, s. 355–364, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306261911007811>.

⁽¹⁰⁾ Oznacza to poziom charakterystyki energetycznej, który prowadzi do najniższego kosztu w trakcie szacunkowego cyklu eksploatacji budynku.

⁽¹¹⁾ „Energia ze źródeł odnawialnych” obejmuje energię z pochodzącą z niekopalnych źródeł odnawialnych, a mianowicie energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, geotermalną i hydrotermalną i energię oceanów, hydroenergię, energię pozyskiwaną z biomasy, gazu pochodzącego z wysypisk śmieci, oczyszczalni ścieków i ze źródeł biologicznych (biogaz).

Państwa członkowskie muszą określić współczynniki energii pierwotnej dla poszczególnych nośników energii. Wspomniane współczynniki energii pierwotnej mogą opierać się na krajowych lub regionalnych uśrednionych wartościach bądź na konkretnych wartościach. Współczynniki te powinny uwzględniać zawartość energii odnawialnej w energii dostarczanej do budynku, w tym energii z pobliskich źródeł, aby zapewnić równe traktowanie miejscowych i pozamiejscowych odnawialnych źródeł energii.

Należy pamiętać, że w odniesieniu do większości nowych budynków koncepcja budynków o niemal zerowym zużyciu energii będzie miała zastosowanie od stycznia 2021 r. (dla nowych budynków publicznych od stycznia 2019 r.). Do tego czasu koszty technologii zostaną prawdopodobnie obniżone w odpowiedzi na większą dojrzałość rynków i zwiększenie wolumenów. Istnieje więc prawdopodobieństwo, że poziomy NZEB będą odpowiadać optymalnemu poziomowi kosztów dla roku 2020.

Dowody wskazują na to, że połączenie istniejących technologii związanych z oszczędnościami energii, efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii wystarczy do osiągnięcia odpowiedniego celu dotyczącego budynków o niemal zerowym zużyciu energii⁽¹²⁾. Nie stwierdzono luki technologicznej, którą należałoby zlikwidować do 2021 r. Z analizy sprawozdań dotyczących optymalnych kosztów, wymaganych na mocy art. 5 dyrektywy EPBD, wynika, że sprawne przejście między optymalizacją kosztów a NZEB jest osiągalne⁽¹³⁾.

Każdy pięcioletni cykl optymalizacji kosztów stwarza możliwość uwzględnienia korzyści wynikających z efektywności energetycznej w krajowych przepisach budowlanych po potwierdzeniu skuteczności nowych technologii i stanowi okazję do zmiany przepisów dotyczących efektywności energetycznej budynków w celu zbliżenia się do poziomów optymalnych pod względem kosztów. Po 2020 r. zasada optymalizacji kosztów umożliwi ciągłą poprawę poziomu ambicji odnośnie do wymogów dotyczących NZEB dla nowych budynków w ramach regularnego przeglądu krajowych kodeksów budowlanych dla nowych i istniejących budynków.

2.1.3. Jaki jest udział odnawialnych źródeł energii?

Szczególnie ważnym celem stała się integracja odnawialnych źródeł energii w realizacji NZEB na szczeblu krajowym. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE⁽¹⁴⁾ (zwana dalej „dyrektywą RES”) nakłada na państwa członkowskie wymóg wprowadzenia w ich regulacjach i kodeksach budowlanych odpowiednich środków zwiększających udział wszelkiego rodzaju energii ze źródeł odnawialnych w sektorze budowlanym⁽¹⁵⁾.

Tego rodzaju środki stanowią uzupełnienie wymogów dotyczących NZEB zawartych w dyrektywie EPBD. Przepisy dyrektywy EPBD w oczywisty sposób pobudzają wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w szczególności na terenie obiektów, ponieważ energia wyprodukowana na terenie budynku zmniejsza energię pierwotną związaną z dostarczaną energią. W ten sposób miejscowe odnawialne źródła energii są zawsze uwzględniane w obliczeniach charakterystyki energetycznej budynku.

Chociaż niektóre państwa członkowskie wymagają, aby określona część energii pierwotnej pochodziła ze źródeł odnawialnych lub wprowadzają wymóg minimalnego wkładu energii odnawialnej w kWh/(m² na rok), to inne państwa stosują wymogi pośrednie, takie jak niskie zużycie energii pierwotnej pochodzącej ze źródeł nieodnawialnych, które można osiągnąć jedynie w przypadku, gdy energia odnawialna jest uwzględniona w projekcie budynku⁽¹⁶⁾. Tego rodzaju elastyczność umożliwia dostosowanie się do krajowych okoliczności i warunków lokalnych (rodzaj budynku, klimat, koszty zastosowania porównywalnych technologii odnawialnych i zapewnienia dostępności, optymalne połączenie ze środkami po stronie popytu, gęstość zabudowy itp.). Najczęściej stosowanymi systemami energii odnawialnej w budynkach o niemal zerowym zużyciu energii są zainstalowane w budynku systemy energii słonecznej termiczne i fotowoltaiczne. Inne źródła energii odnawialnej wykorzystywane w tych budynkach to energia geotermalna (pochodząca z pomp ciepłych ze źródłem gruntowym) i biomasa.

Na przykład technologie wykorzystujące energię ze źródeł odnawialnych, takie jak systemy energii słonecznej termicznej i systemy fotowoltaiczne, są bardziej opłacalne w klimacie śródziemnomorskim (charakteryzującym się większym promieniowaniem słonecznym) niż w innych strefach klimatycznych. W związku z tym wspomniane technologie mogą cechować się wyższym relatywnym wkładem w realizację surowszych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej.

⁽¹²⁾ Towards nearly zero-energy buildings- Definition of common principles under the EPBD („Działania na rzecz budynków o niemal zerowym zużyciu energii – zdefiniowanie wspólnych zasad zgodnie z dyrektywą w sprawie charakterystyki energetycznej budynków”) (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/nzeb_full_report.pdf), analiza przeprowadzona przez Ecofys dla Komisji Europejskiej (DG ds. Energii).

⁽¹³⁾ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z postępów dokonanych przez państwa członkowskie w osiągnięciu optymalnych pod względem kosztów poziomów wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki budynków.

⁽¹⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16).

⁽¹⁵⁾ Zob. art. 13 ust. 4 dyrektywy RES.

⁽¹⁶⁾ Skoordynowane działanie w ramach dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, tom III, 2016 r.

Jeśli chodzi o pozamiejscowe odnawialne źródła energii, w tym pobliskie źródła takie jak system ogrzewania i chłodzenia lokalnego ⁽¹⁷⁾, udział energii odnawialnej w koszyku nośników energii (np. w koszyku sieci elektrycznej, gdy nośnikiem energii jest energia elektryczna) będzie oddziaływał na charakterystykę energetyczną budynku poprzez współczynniki energii pierwotnej. Państwa członkowskie korzystają z tej elastyczności, gdyż zasadniczo obserwuje się znacząco różne współczynniki energii pierwotnej dla poszczególnych nośników energii, a w szczególności dla większości odnawialnych źródeł energii i związanych z nimi technologii ⁽¹⁸⁾.

2.2. Co powinny obejmować definicje NZEB stosowane na szczeblu krajowym?

Większość państw członkowskich ⁽¹⁹⁾ stosuje już wskaźnik wykorzystania energii pierwotnej wyrażony w kWh/(m² na rok) zgodnie z załącznikiem I. Dodatkowo państwa członkowskie uwzględniają często inne parametry, takie jak wartości współczynnika U dla elementów przegród zewnętrznych, energię netto i energię końcową na potrzeby ogrzewania i chłodzenia oraz emisje CO₂.

Około 60 % państw członkowskich szczegółowo określiło stosowaną definicję NZEB w akcie prawnym (np. w regulacjach budowlanych i dekretach energetycznych).

Szczegółowe zastosowanie w praktyce przez państwa członkowskie definicji budynków o niemal zerowym zużyciu energii powinno uwzględniać liczbowy wskaźnik zużycia energii pierwotnej wyrażony w kWh/(m² na rok) ⁽²⁰⁾. Tego rodzaju szczegółowe zastosowanie należy uwzględnić w krajowych środkach transpozycji lub w planie krajowym służącym zwiększeniu liczby budynków o niemal zerowym zużyciu energii.

2.3. Nowe budynki: horyzont czasowy dla celów dotyczących NZEB

Zgodnie z art. 9 ust. 1 dyrektywy EPBD państwa członkowskie

„zapewniają, aby:

- a) do dnia 31 grudnia 2020 r. wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii; oraz
- b) po dniu 31 grudnia 2018 r. nowe budynki zajmowane przez władze publiczne oraz będące ich własnością były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii”.

Prawodawstwo krajowe transponujące wymogi art. 9 ust. 1 musi zawierać przepisy, środki lub strategie mające na celu zapewnienie, aby w terminie do dnia 31 grudnia 2020 r. wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii. To samo dotyczy nowych budynków publicznych zajmowanych przez władze publiczne oraz będących ich własnością, które w terminie do dnia 31 grudnia 2018 r. mają być budynkami o niemal zerowym zużyciu energii.

W kontekście przygotowań do wdrożenia art. 9 ust. 1 krajowe plany na rzecz zwiększenia liczby budynków o niemal zerowym zużyciu energii musiały uwzględnić m.in. pośrednie cele służące poprawie charakterystyki energetycznej nowych budynków do 2015 r. Cele te mogą dotyczyć minimalnego odsetka nowych budynków, które do tego czasu mają być budynkami o niemal zerowym zużyciu energii.

Państwa członkowskie muszą zapewnić spełnienie wymogów art. 9 ust. 1 lit. a) do dnia 31 grudnia 2020 r., natomiast wymogów art. 9 ust. 1 lit. b) – do dnia 31 grudnia 2018 r. Choć daty te są odległe, to termin transpozycji art. 9 upłynął w dniu 9 stycznia 2013 r. ⁽²¹⁾. W tym terminie wszystkie przepisy art. 9 dotyczące NZEB miały znaleźć odzwierciedlenie w krajowych środkach transpozycji. Tak długi okres przygotowań jest faktycznie niezbędny, biorąc pod uwagę czas potrzebny do zaprojektowania, uzyskania pozwolenia budowlanego i wybudowania budynku.

Wyznaczenie powyższych celów w prawodawstwie krajowym zapewnia przejrzystość celów politycznych i pozwala uwidoczniać podmiotom gospodarczym i innym zainteresowanym stronom przyszłe wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej nowych budynków.

Ponadto art. 9 ust. 1 nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia w terminach określonych poprzez stosowne daty, aby „wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii”. W rezultacie obywatele dokonujący w 2021 r. zakupu nowo wznoszonych budynków lub mieszkań będą oczekiwać, że rynek rozwinął się zgodnie z tymi celami, a budynki są budynkami o niemal zerowym zużyciu energii.

Doświadczenie z sektora budowlanego pokazuje, że termin zakończenia budowy lub ukończenia budynku może być niepewny i mogą wystąpić opóźnienia. Państwa członkowskie będą musiały uwzględnić okres ważności pozwoleń budowlanych, długość budowy i realizacji robót budowlanych oraz cele określone w art. 9 ust. 1 dyrektywy EPBD, jeżeli chcą uniknąć niewywiązania się z obowiązku zapewnienia, aby „do stycznia 2021 r. wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii”.

⁽¹⁷⁾ Jeśli chodzi o zaopatrzenie w energię ciepłą i chłodzącą w UE, poziom udziału w rynku dla systemów ogrzewania i chłodzenia wynosi ok. 10–13 %.

⁽¹⁸⁾ Zob. przypis 12.

⁽¹⁹⁾ 23 państwa członkowskie i jeden z regionów Belgii.

⁽²⁰⁾ Zgodnie z art. 9 ust. 3 lit. a).

⁽²¹⁾ Art. 28 ust. 1 akapit drugi.

2.4. Strategie i środki służące promowaniu budynków o niemal zerowym zużyciu energii

Zgodnie z art. 9 ust. 1 państwa członkowskie muszą opracować krajowe plany na rzecz zwiększenia liczby budynków o niemal zerowym zużyciu energii. Minimalne elementy, jakie należy uwzględnić w planach krajowych, określono w art. 9 ust. 3 w następujący sposób:

„Plany krajowe zawierają między innymi następujące elementy:

- a) szczegółowo stosowaną w praktyce przez dane państwo członkowskie definicję budynków o niemal zerowym zużyciu energii odzwierciedlającą ich krajowe, regionalne lub lokalne warunki i obejmującą liczbowy wskaźnik zużycia energii pierwotnej wyrażony w kWh/m² na rok ...;
- b) pośrednie cele służące poprawie charakterystyki energetycznej nowych budynków do roku 2015 ...;
- c) informacje na temat polityki i środków finansowych lub innych środków [...] w tym szczegóły na temat krajowych wymagań i środków dotyczących zużycia energii ze źródeł odnawialnych w nowych budynkach oraz istniejących budynkach poddanych ważniejszej renowacji w kontekście art. 13 ust. 4 dyrektywy 2009/28/WE oraz art. 6 i 7 niniejszej dyrektywy”.

2.5. Wspieranie przekształcania istniejących budynków w budynki o niemal zerowym zużyciu energii

Dyrektywa EPBD zawiera również obowiązki odnoszące się do istniejących budynków, które nie są objęte docelowymi datami ani obowiązkiem określenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej. W art. 9 ust. 2 dyrektywy EPBD stwierdza się, że państwa członkowskie „idąc za przykładem sektora publicznego – opracowują polityki i podejmują działania, takie jak opracowywanie założeń służących pobudzeniu do przekształcania budynków poddawanych renowacji w budynki o niemal zerowym zużyciu energii, i informują o tym Komisję w swoich krajowych planach ...”.

Wspieranie przekształcania istniejących budynków w budynki o niemal zerowym zużyciu energii zgodnie z art. 9 ust. 2 dyrektywy EPBD powinno obejmować także zwiększanie udziału energii ze źródeł odnawialnych (art. 9 ust. 3 lit. c). Ponadto art. 13 ust. 6 dyrektywy RES wymaga, aby państwa członkowskie promowały w swoich kodeksach i regulacjach budowlanych wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na potrzeby ogrzewania i chłodzenia.

Art. 9 ust. 2 ma zatem na celu zwiększenie gruntowności renowacji poprzez ustalenie krajowych strategii wspierania głębszych modernizacji istniejących budynków pod kątem poziomów NZEB. Uzupełnienie obowiązku określonego w art. 9 ust. 2 dyrektywy EPBD stanowią krajowe długoterminowe strategie dotyczące budynków wynikające z art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE (EED) ⁽²²⁾, których rezultatem powinno być podniesienie wskaźników renowacji dzięki uruchomieniu środków finansowych i inwestycji w zakresie renowacji budynków. Takie długoterminowe strategie dotyczące renowacji łączą wspomniane wyżej elementy dyrektywy EED (wskaźnik renowacji) oraz dyrektywy EPBD (gruntowność renowacji).

Ramowa definicja NZEB w dyrektywie EPBD nie zawiera rozróżnienia między nowymi i istniejącymi budynkami. Wprowadzenie takiego rozróżnienia mogłoby wprowadzać konsumentów w błąd, co miałyby miejsce w przypadku występowania odrębnych klasyfikacji charakterystyki energetycznej dla nowych i istniejących budynków.

„Przekształcenie w budynek o niemal zerowym zużyciu energii” oznacza zatem przekształcenie w skali umożliwiającej spełnienie wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej na poziomie NZEB. Nie uniemożliwia to zastosowania różnych horyzontów czasowych i wsparcia finansowego dla istniejących budynków ze względu na dłuższy okres, jaki w przypadku istniejących budynków potrzebny jest do osiągnięcia optymalnych pod względem kosztów poziomów NZEB.

3. POSTĘPY PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W ZWIĘKSZANIU LICZBY BUDYNKÓW O NIEMAL ZEROWYM ZUŻYCIU ENERGII

3.1. Stosowane krajowe definicje budynków o niemal zerowym zużyciu energii

Wskaźniki liczbowe poszczególnych państw członkowskich nie są porównywalne, ponieważ stosowane są różne metodologie obliczania charakterystyki energetycznej ⁽²³⁾. Niektóre państwa członkowskie rozszerzyły zakres wskaźnika liczbowego poprzez uwzględnianie nieobowiązkowych zastosowań energii, np. wykorzystania energii w różnego rodzaju urządzeniach. Istnieją dowody pokazujące, w jaki sposób uwzględnienie oświetlenia i różnego rodzaju urządzeń może prowadzić do bardziej optymalnych rozwiązań, zwłaszcza w zakresie zużycia energii elektrycznej ⁽²⁴⁾.

⁽²²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1).

⁽²³⁾ W ramach trwających prac i projektów normalizacyjnych, takich jak projekt GE²O (<http://www.geoclusters.eu/>), próbuje się przezwyciężyć to ograniczenie, przy jednoczesnym uwzględnieniu naturalnych różnic fizycznych, np. klimatycznych.

⁽²⁴⁾ Kwestia modelowania optymalnej drogi prowadzącej do osiągnięcia poziomów NZEB dla nowych konstrukcji w Europie, przedstawiona przez Delię D'Agostino na konferencji w lutym 2016 r. (<http://www.wsed.at/en/programme/young-researchers-conference-energy-efficiency-biomass/>).

Uwzględniając powyższe zastrzeżenia, dostępne dowody ⁽²⁵⁾ wskazują, że w przypadku ustalenia wskaźnika liczbowego wymogi mieszczą się w dość szerokim przedziale: od 0 kWh/(m² na rok) do 270 kWh/(m² na rok) (co obejmuje zużycie energii w różnego rodzaju urządzeniach) i są one głównie określone jako zużycie energii pierwotnej w kWh/m²/rok. Wyższe wartości dotyczą głównie szpitali bądź innych specjalistycznych budynków niemieszkalnych.

W przypadku budynków mieszkalnych większość państw członkowskich dąży do osiągnięcia poziomu zużycia energii pierwotnej nieprzekraczającego 50 kWh/(m² na rok). Maksymalne zużycie energii pierwotnej wynosi od 20 kWh/(m² na rok) w Danii lub 33 kWh/(m² na rok) w Chorwacji (rejon nadmorski) do 95 kWh/(m² na rok) na Łotwie. Szereg państw (Belgia (Bruksela), Estonia, Francja, Irlandia, Słowacja, Zjednoczone Królestwo, Bułgaria, Dania, Chorwacja (kontynentalna), Malta, Słowenia) ustaliło cel na poziomie 45 lub 50 kWh/(m² na rok) ⁽²⁶⁾.

Jeśli chodzi o udział energii ze źródeł odnawialnych, sprawozdania są dość zróżnicowane i tylko kilka krajów określa konkretną minimalną wartość procentową, natomiast większość dokonuje deklaracji jakościowych.

Żadne państwo członkowskie nie zgłosiło jeszcze systemu prawnego, który regulowałby niestosowanie wymogów dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii w konkretnych i usprawiedliwionych przypadkach, w których wynik analizy kosztów i korzyści ekonomicznego cyklu eksploatacji danego budynku jest negatywny, co dopuszcza art. 9 ust. 6 dyrektywy EPBD.

3.2. Strategie i środki służące promowaniu budynków o niemal zerowym zużyciu energii

Ocena sytuacji z października 2014 r. ⁽²⁷⁾ pokazała, że państwa członkowskie zgłosiły szeroką gamę strategii i środków wspierających cele dotyczące budynków o niemal zerowym zużyciu energii w swoich planach krajowych oraz w krajowych planach działania na rzecz efektywności energetycznej, chociaż często nie jest jasne, w jakim stopniu środki te są konkretnie ukierunkowane na budynki o niemal zerowym zużyciu energii. W porównaniu z sytuacją odnotowaną w sprawozdaniu Komisji z postępów z 2013 r. ⁽²⁸⁾ wzrosła liczba strategii i środków zgłaszanych przez państwa członkowskie.

Ponad dwie trzecie państw członkowskich wprowadziło strategie i środki w kategoriach podnoszenia świadomości oraz edukacji, świadectw charakterystyki energetycznej budynku i wzmocnienia regulacji budowlanych. Można również promować budynki o niemal zerowym zużyciu energii stosując instrumenty finansowe oraz środki wsparcia, w tym np. strategie przewidujące zachęty, pożyczki o obniżonej stopie procentowej, zwolnienia podatkowe, premie za energię dla użytkowników indywidualnych, programy dotacji dla instalacji energii odnawialnej, doradztwo i finansowanie dla zagrożonych grup społecznych ludności oraz dopłaty do oprocentowania kredytów hipotecznych dla energooszczędnych domów.

Większość strategii i środków zgłoszonych przez państwa członkowskie ma również zastosowanie do budynków publicznych. Zakres środków dotyczących budynków publicznych znacznie się różni w poszczególnych państwach członkowskich, począwszy od środków dotyczących tylko budynków administracji centralnej, poprzez wszystkie budynki publiczne, aż po wszystkie budynki wykorzystywane do celów publicznych. Niektóre państwa członkowskie stosują również specjalne środki w odniesieniu do budynków publicznych. Chodzi głównie o kampanie monitorujące (np. „NRClick”, tj. system rozliczania zużycia energii na potrzeby porównania różnych gmin w Belgii) oraz projekty demonstracyjne (np. budynek o zerowym zużyciu energii Federalnej Agencji Ochrony Środowiska (Umweltbundesamt) w Niemczech).

Ogólnounijny przegląd stanu realizacji krajowych planów dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii został przygotowany w 2015 r. ⁽²⁹⁾. Ta ostatnia analiza potwierdza stałe postępy, zarówno jeśli chodzi o ilość, jak i jakość krajowych środków na rzecz promowania budynków o niemal zerowym zużyciu energii, w tym szczegółowe stosowanie definicji, cele pośrednie do roku 2015 oraz strategie finansowe lub inne strategie. W sprawozdaniu opisano kilka przykładowych lub wiodących ram politycznych.

Niektóre państwa członkowskie oszacowały korzyści związane z realizacją NZEB. Stworzone zostaną nowe pełnoetatowe miejsca pracy: w liczbie ok. 649–1 180 w Bułgarii, ok. 4 100–6 200 w Polsce oraz ok.

⁽²⁵⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R(01)&from=EN). Niniejsze sprawozdanie zawiera informacje uzyskane od wszystkich państw członkowskich, z wyjątkiem Grecji i Hiszpanii, które do dnia 18 września 2014 r. nie przekazały krajowych planów ani skonsolidowanych szablonów. Bardziej aktualna tabela zawierająca przegląd krajowych definicji budynków o niemal zerowym zużyciu energii dostępna jest pod adresem: <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/buildings/nearly-zero-energy-buildings>

⁽²⁶⁾ Zob. informacje zawarte w sprawozdaniu podsumowującym JRC z 2016 r. na temat krajowych planów dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii, w broszurze informacyjnej BPIE ze stycznia 2015 r. (http://bpie.eu/uploads/lib/document/attachment/128/BPIE_factsheet_nZEB_definitions_across_Europe.pdf) oraz zaktualizowane informacje opublikowane przez Komisję w październiku 2014 r. (<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Updated%20progress%20report%20NZEB.pdf>)

⁽²⁷⁾ <https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Updated%20progress%20report%20NZEB.pdf>

⁽²⁸⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R(01)&from=EN)

⁽²⁹⁾ Sprawozdanie podsumowujące JRC na temat krajowych planów dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii z 2016 r. dostępne jest na następującej stronie internetowej: <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/publications/all>

1 390–2 203 w Rumunii. Oczekuje się dodatkowych inwestycji na poziomie 38–69 mln EUR w Bułgarii, 240–365 mln EUR w Polsce oraz 82–130 mln EUR w Rumunii. Przewiduje się minimalne zapotrzebowania na energię pierwotną rządu od 70 kWh/m²/rok (Bułgaria i Polska) oraz 100 kWh/m²/rok (Rumunia) w 2015 r., natomiast w 2020 r. będzie ono wynosić od 30 kWh/m²/rok do 50 kWh/m²/rok. Udział energii ze źródeł odnawialnych wzrośnie z 20 % w 2015 r. do 40 % w 2020 r. Wielkość emisji CO₂ spadnie z 8–10 kg CO₂/m²/rok do 3–7 kg CO₂/m²/rok w 2020 r.

Ostatnie badania wskazują, że redukcje zużycia energii o 80 % i większe są możliwe pod względem ekonomicznym w przypadku nowych konstrukcji NZEB w Europie, chociaż zestaw wybieranych środków bardzo się różni w zależności od klimatu. Wyniki pokazują, w jaki sposób możliwe jest szersze podejście w całej UE do kwestii efektywności w połączeniu ze środkami w zakresie energii odnawialnej przy różnych kosztach ⁽³⁰⁾.

4. ZALECENIA

4.1. Praktyczne stosowanie definicji budynków o niemal zerowym zużyciu energii: kiedy stopień ambicji pod względem poziomu charakterystyki energetycznej NZEB jest zbyt niski?

W niniejszej części przedstawiono ogólne zasady i elementy, które powinny zostać uwzględnione przez państwa członkowskie przy opracowywaniu definicji budynku o niemal zerowym zużyciu energii, jaka ma być stosowana na szczeblu krajowym zgodnie z dyrektywą EPBD.

Nie istnieje jeden poziom ambicji dotyczący budynków o niemal zerowym zużyciu energii w całej UE. Potrzebna jest elastyczność, aby uwzględnić wpływ warunków klimatycznych na potrzeby związane z ogrzewaniem i chłodzeniem oraz na opłacalność pakietów środków w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.

Jednakże pojęcia „niemal zerowej” lub „bardzo niskiej ilości” energii wprowadzone dyrektywą EPBD dostarczają wskazówek co do zakresu i granic uprawnień dyskrejonalnych państw członkowskich. Definicje budynku o niemal zerowym zużyciu energii powinny służyć uzyskaniu prawie zrównoważonego bilansu energetycznego.

Poziom NZEB dla nowych budynków nie może być mniejszy (mniej rygorystyczny) niż poziom optymalny pod względem kosztów dla roku 2021, który zostanie obliczony zgodnie z art. 5 dyrektywy. Poziomem optymalnym pod względem kosztów jest minimalny poziom ambicji dotyczący charakterystyki NZEB. Poziom charakterystyki energetycznej NZEB dla nowych budynków będzie określany na podstawie najlepszej technologii, jaka jest dostępna i ugruntowana na rynku w danym czasie, aspektów finansowych oraz względów prawnych i politycznych na szczeblu krajowym.

Ustanowienie **liczbowych poziomów referencyjnych** dla wskaźników zużycia energii pierwotnej w budynkach o niemal zerowym zużyciu energii na szczeblu UE jest szczególnie przydatne, jeżeli wartości, które mają być porównywane z tymi poziomami referencyjnymi, wynikają z przejrzystych metod obliczeniowych. Finalizowane są obecnie prace nad normami ⁽³¹⁾ umożliwiającymi przejrzyste porównywanie krajowych i regionalnych metod obliczeń.

Mając na uwadze powyższe względy, poziomy referencyjne są zwykle przedstawiane w kategoriach **potrzeb energetycznych**. Powodem tego jest fakt, że potrzeby energetyczne są punktem wyjścia do obliczenia energii pierwotnej, a zatem bardzo niskie zapotrzebowanie na energię do celów ogrzewania i chłodzenia jest niezbędnym warunkiem wstępnym w przypadku budynków o niemal zerowym zużyciu energii pierwotnej. Bardzo niskie potrzeby energetyczne są również warunkiem wstępnym do osiągnięcia znacznego udziału energii ze źródeł odnawialnych oraz niemal zerowego zużycia energii pierwotnej.

W kontekście prognoz dotyczących cen i technologii na 2020 r. poziomy referencyjne dla charakterystyki energetycznej budynków o niemal zerowym zużyciu energii mieszczą się w następujących przedziałach dla poszczególnych stref klimatycznych UE ⁽³²⁾:

Śródziemnomorski:

- biura: 20–30 kWh/(m² na rok) energii pierwotnej netto przy typowym zużyciu energii pierwotnej na poziomie 80–90 kWh/(m² na rok), z czego 60 kWh/(m² na rok) pochodzi z miejscowych źródeł odnawialnych,
- nowe domy jednorodzinne: 0–15 kWh/(m² na rok) energii pierwotnej netto przy typowym zużyciu energii pierwotnej na poziomie 50–65 kWh/(m² na rok), z czego 50 kWh/(m² na rok) pochodzi z miejscowych źródeł odnawialnych.

⁽³⁰⁾ Zob. przypis 24.

⁽³¹⁾ Zlecenie Komisji dla CEN nr M/480 dotyczące opracowania norm EPBD.

⁽³²⁾ W analizie *Towards nearly zero-energy buildings- Definition on common principles under the EPBD* („Działania na rzecz budynków o niemal zerowym zużyciu energii – zdefiniowanie wspólnych zasad zgodnie z dyrektywą w sprawie charakterystyki energetycznej budynków”) (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/nzeb_full_report.pdf), przeprowadzonej przez Ecofys dla Komisji Europejskiej (DG ds. Energii):

- klimat śródziemnomorski to strefa 1: Katania (a także: Ateny, Larnaka, Luga, Sewilla, Palermo)
- klimat oceaniczny to strefa 4: Paryż (a także: Amsterdam, Berlin, Bruksela, Kopenhaga, Dublin, Londyn, Macon, Nancy, Praga, Warszawa)
- klimat kontynentalny to strefa 3: Budapeszt (a także: Bratysława, Lublana, Mediolan, Wiedeń)
- klimat nordycki to strefa 5: Sztokholm (Helsinki, Ryga, Sztokholm, Gdańsk, Towarene)

Oceaniczny:

- biura: 40–55 kWh/(m² na rok) energii pierwotnej netto przy typowym zużyciu energii pierwotnej na poziomie 85–100 kWh/(m² na rok), z czego 45 kWh/(m² na rok) pochodzi z miejscowych źródeł odnawialnych,
- nowe domy jednorodzinne: 15–30 kWh/(m² na rok) energii pierwotnej netto przy typowym zużyciu energii pierwotnej na poziomie 50–65 kWh/(m² na rok), z czego 35 kWh/(m² na rok) pochodzi z miejscowych źródeł odnawialnych.

Kontynentalny:

- biura: 40–55 kWh/(m² na rok) energii pierwotnej netto przy typowym zużyciu energii pierwotnej na poziomie 85–100 kWh/(m² na rok), z czego 45 kWh/(m² na rok) pochodzi z miejscowych źródeł odnawialnych,
- nowe domy jednorodzinne: 20–40 kWh/(m² na rok) energii pierwotnej netto przy typowym zużyciu energii pierwotnej na poziomie 50–70 kWh/(m² na rok), z czego 30 kWh/(m² na rok) pochodzi z miejscowych źródeł odnawialnych.

Nordycki:

- biura: 55–70 kWh/(m² na rok) energii pierwotnej netto przy typowym zużyciu energii pierwotnej na poziomie 85–100 kWh/(m² na rok), z czego 30 kWh/(m² na rok) pochodzi z miejscowych źródeł odnawialnych,
- nowe domy jednorodzinne: 40–65 kWh/(m² na rok) energii pierwotnej netto przy typowym zużyciu energii pierwotnej na poziomie 65–90 kWh/(m² na rok), z czego 25 kWh/(m² na rok) pochodzi z miejscowych źródeł odnawialnych.

Zaleca się państwom członkowskim korzystanie z odnawialnych źródeł energii w ramach zintegrowanej koncepcji projektu przewidującej zaspokajanie niskich potrzeb energetycznych budynków ⁽³³⁾.

Niektóre państwa członkowskie zdecydowały się powiązać poziom NZEB z jedną z najlepszych klas efektywności energetycznej (np. klasą budynków A++) określoną w świadectwie charakterystyki energetycznej. Zaleca się tego rodzaju podejście, jeśli towarzyszy mu jednoznaczny wskaźnik charakterystyki energetycznej, w celu dostarczenia jasnych informacji inwestorom i ukierunkowania rynku na budynki o niemal zerowym zużyciu energii.

4.2. Realizacja obowiązku zapewnienia, aby nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii z końcem 2020 r.

Przygotowanie nowych budynków do realizacji celów dotyczących NZEB może wymagać dostosowania istniejących praktyk. Minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej oraz wymogi niemal zerowego zużycia energii będą musiały zostać ocenione z uwzględnieniem terminów określonych w art. 9 ust. 1.

Ponadto państwa członkowskie muszą zapewnić wprowadzenie odpowiednich mechanizmów sankcji w przypadku, gdy nowe konstrukcje nie spełniają wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej. Może to wymagać zróżnicowanych kar w odniesieniu do nowych budynków po upływie terminów dotyczących NZEB.

Zaleca się państwom członkowskim jak najszybsze dokonanie oceny tych elementów, aby upewnić się, że cele dotyczące NZEB zostają osiągnięte. Zaleca się ponadto państwom członkowskim określenie mechanizmu, który pozwoli monitorować realizację celów dotyczących NZEB. Mechanizm ten powinien również służyć monitorowaniu realizacji celów pośrednich na rok 2015 zgodnie z art. 9 ust. 1, a także ewentualnych dodatkowych ważnych etapów wyznaczonych na poziomie krajowym do roku 2020. Wzmocni to obecne plany działania na rzecz budynków o niemal zerowym zużyciu energii oraz będzie wspierać mechanizmy monitorowania w nadchodzących latach.

4.3. Strategie i środki służące promowaniu budynków o niemal zerowym zużyciu energii

W celu zwiększenia liczby budynków o niemal zerowym zużyciu energii większość państw członkowskich wybrała szeroki zestaw strategii (np. działania w zakresie podnoszenia świadomości i informowania, edukacji i szkoleń, zaostrzenia przepisów budowlanych i dotyczących świadectw charakterystyki energetycznej podjęły: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Węgry,

⁽³³⁾ Zintegrowana charakterystyka energetyczna budynku odpowiada ilości energii pierwotnej netto niezbędnej do zaspokojenia różnych potrzeb związanych z jego typowym wykorzystaniem i musi odzwierciedlać zapotrzebowanie na energię do celów ogrzewania i chłodzenia, zaopatrzenia w ciepłą wodę i wbudowanego oświetlenia. W rezultacie oprócz jakości izolacji budynku zintegrowana charakterystyka uwzględnia instalacje grzewcze, instalacje chłodzące, energię na potrzeby wentylacji, instalacje oświetleniowe, położenie i orientację budynku, odzysk ciepła, zyski z energii słonecznej i inne odnawialne źródła energii.

Irlandia, Włochy, Łotwa, Litwa, Malta, Polska, Portugalia, Szwecja, Słowenia, Zjednoczone Królestwo). Jednakże przedmiotowe strategie wydają się czasami dość ogólne i ukierunkowane na „wszystkie budynki”. Ich konkretne wsparcie dla budynków o niemal zerowym zużyciu energii nie zawsze jest wystarczająco jasne, podobnie jak to, w jakim stopniu przyczyniają się one do realizacji w praktyce celu dotyczącego NZEB w danym kraju. Zaleca się zatem silniejsze powiązanie strategii i środków z budynkami o niemal zerowym zużyciu energii.

Aby uprościć przekazywanie tych informacji, Komisja udostępniła państwom członkowskim nieobowiązkowy szablon, którego stosowanie jest zalecane w celu ułatwienia porównywalności i analizy planów dotyczących NZEB ⁽³⁴⁾.

4.4. Wspieranie przekształcania istniejących budynków w budynki o niemal zerowym zużyciu energii

Najlepsze praktyki dotyczące przekształcania zasobu istniejących budynków obejmują działania uświadamiające na temat technologii ⁽³⁵⁾, programy zachęt w zakresie instrumentów finansowych, mechanizmy podatkowe, instrumenty ekonomiczne, takie jak systemy zobowiązujące do oszczędności energii, instrumenty rynkowe w rodzaju partnerstw publiczno-prywatnych na rzecz wspierania renowacji budynków bądź centra oferujące kompleksowe rozwiązania i udzielające porad w kwestii renowacji energetycznej ⁽³⁶⁾.

Podejście stosowane w niektórych państwach członkowskich, które łączy wsparcie finansowe na renowację budynków z osiągnięciem wysokiego poziomu klas energetycznych odpowiadających poziomowi NZEB, można uznać za dobrą praktykę w zakresie pobudzania przekształcania krajowego zasobu budynków pod kątem poziomów NZEB.

W ciągu ostatniego dziesięciolecia większość państw członkowskich wprowadziła środki ukierunkowane na zasób istniejących budynków, a ostatnio – w ramach krajowych strategii renowacji opracowanych zgodnie z art. 4 dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej – określone zostały nowe dalekosiężne perspektywy. Państwa członkowskie powinny opracować spójne zestawy instrumentów politycznych (pakiety strategiczne), uzależnione jedynie częściowo od budżetów publicznych.

Wiarygodne dane na potrzeby monitorowania skutków politycznych, w tym rzeczywistej charakterystyki energetycznej i środowiska wewnętrznego, potrzebne są przede wszystkim w przypadku modernizacji zasobu budynków. W niektórych krajach o ograniczonym potencjale odnawialnej energii słonecznej (np. w Europie Północnej) potrzebne są strategie wspierające środki alternatywne (np. pozyskiwanie energii z biomasy). Przyjęcie planów działania i wskaźników jest również dobrym narzędziem umożliwiającym zaspokojenie szczególnych potrzeb i monitorowanie realizacji. Zachęca się państwa członkowskie do dalszego wzmocnienia i oceny przyjętych środków, aby skutecznie stymulować opłacalne gruntowne renowacje w NZEB.

5. STRESZCZENIE ZALECEŃ

- 1) Zasady dotyczące budynków o niemal zerowym zużyciu energii stanowią jeden z filarów obowiązującej dyrektywy i mają stać się, począwszy od 2020 r., normą dla nowych budynków. Zaleca się, aby państwa członkowskie wzmocniły swoje wysiłki na rzecz pełnego wdrożenia i egzekwowania przepisów dyrektywy EPBD w celu zapewnienia, aby w docelowych terminach określonych w dyrektywie wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii.
- 2) Zachęca się państwa członkowskie do określenia krajowych definicji budynków o niemal zerowym zużyciu energii na wystarczająco wysokim poziomie ambicji – nie niższym niż prognozowany optymalny pod względem kosztów poziom wymagań minimalnych – i do korzystania z odnawialnych źródeł energii w ramach zintegrowanej koncepcji projektu przewidującej zaspokajanie niskiego zapotrzebowania na energię budynków o niemal zerowym zużyciu energii. Zalecane poziomy referencyjne zostały podane w sekcji 4.1. Należy zapewnić odpowiednie środowisko wewnętrzne, aby uniknąć pogorszenia jakości powietrza w pomieszczeniach, komfortu i warunków zdrowotnych w europejskim zasobie budynków.
- 3) Dążąc do zapewnienia, aby z końcem 2020 r. nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii, państwa członkowskie powinny jak najszybciej ocenić, czy konieczne jest dostosowanie obecnych praktyk. Zaleca się ponadto, aby państwa członkowskie określiły mechanizm, który będzie stosowany do monitorowania realizacji celów dotyczących NZEB, oraz aby rozważyły możliwość wprowadzenia zróżnicowanych kar względem nowych budynków po upływie terminów dotyczących NZEB.
- 4) Strategie i środki służące promowaniu budynków o niemal zerowym zużyciu energii powinny być bardziej szczegółowe, jeśli chodzi o wyjaśnianie, w jakim stopniu przyczyniają się one do osiągnięcia celów dotyczących NZEB. Zaleca się silniejsze powiązanie strategii, środków i budynków o niemal zerowym zużyciu energii. Aby uprościć przekazywanie tych informacji, Komisja udostępniła państwom członkowskim nieobowiązkowy szablon, którego stosowanie jest zalecane w celu ułatwienia porównywalności i analizy planów.

⁽³⁴⁾ Szablony wypełnione przez państwa członkowskie można znaleźć na następującej stronie internetowej: <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/buildings/nearly-zero-energy-buildings>

⁽³⁵⁾ UE wspiera rozwój technologii w ramach programu „Horyzont 2020”, w szczególności za pośrednictwem partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie efektywności energetycznej budynków – https://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/energy-efficient-buildings_en.html

⁽³⁶⁾ Zob. przypis 22.

- 5) Komisja zaleca państwom członkowskim przyspieszenie postępów w rozwoju strategii wsparcia, ukierunkowanych zwłaszcza na modernizację zasobów istniejących budynków w celu ich dostosowywania do poziomów NZEB. Państwa członkowskie powinny opracować spójne zestawy instrumentów polityki (pakiety tematyczne) w celu zapewnienia niezbędnej długoterminowej stabilizacji inwestorom zainteresowanym budynkami energooszczędnymi, w tym gruntownymi renowacjami oraz renowacjami w budynki o niemal zerowym zużyciu energii. Zaleca się gromadzenie wiarygodnych danych do celów monitorowania skutków polityki, aby uwzględnić konkretne potrzeby oraz monitorować realizację renowacji zasobu budynków.
-